

Eger

Kelet-Magyarország gyöngyszeme

A Magyarországra látogató nyugati turisták zöme Budapestre és a Balatonhoz látogat. Ha a fővárostól keletebbre is utaznak, akkor nagy valószínűséggel Egerbe is ellátogatnak. Honfitársaink viszont életükben legalább egyszer ellátogatnak Egerbe. Szinte nincs olyan magyar általános iskolás, aki ne keresné fel a várost, s elsősorban annak várát.

Eger neve Magyarországon a hazafiság és a hősiesség szinonimája lett. Ezt a törökök 1552-es ostromának dicsőséges visszaverésével érdemelte ki. Az ostrom és előzményei képezik Gárdonyi Géza Egri csillagok című regényének tárgyát. Ezt a könyvet minden magyar gyerek elolvassa. Számtalan idegen nyelvre – hollandra is – lefordították. Gárdonyi regénye nagyban hozzájárult az egri vár kultuszához. A vár évek óta Magyarország leglátogatottabb múzeuma, megelőzve olyan budapesti múzeumokat is, mint a Nemzeti Múzeum vagy a Szépművészeti Múzeum.

2002 nagyon különleges év a vár története szempontjából. Ebben az évben ünnepelhetünk a vár híres ostromának 450. évfordulóját, a vár kapitánya, Dobó István születésének 500. évfordu-

Írta: Abkarovits Endre
Fényképezte: Majoros Tamás

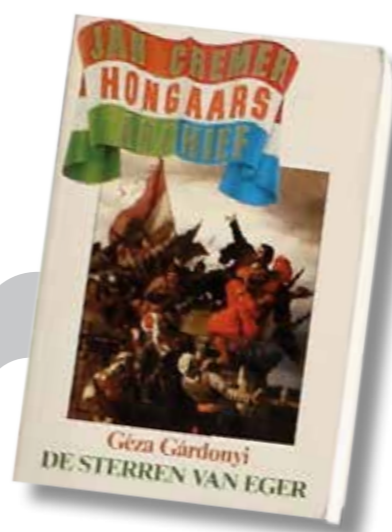
Parel van Oost-Hongarije

Van de westerse toeristen die Hongarije bezoeken gaan de meesten naar het Balaton en Budapest. Als ze nog verder oostwaarts trekken, brengen ze meestal ook een bezoekje aan Eger. Hongaren zelf komen minstens eenmaal in hun leven in deze stad: er is vrijwel geen scholier te vinden die nooit in Eger en vooral de burcht van Eger is geweest. De naam Eger staat in Hongarije voor vaderlandsliefde en heldenmoed. Deze kwalificaties verkreeg de stad door zijn glorieuze overwinning op de Turken bij het beleg in 1552. Het verhaal van dit beleg en van wat eraan

voorafging staat beschreven in het boek *Sterren van Eger* van Géza Gárdonyi. Dit boek wordt door elk Hongaars kind gelezen en is in vele talen vertaald (De Nederlandse vertaling dateert van 1982 en is soms nog te vinden in bibliotheken of antiquariaten). Gárdonyi's boek bracht rond de burcht van Eger een ware 'hype' teweeg en leidde er toe dat het het meest bezochte museum is geworden, daarbij andere musea als het Nationaal Historisch Museum en het Museum van Schone Kunsten in Budapest achter zich latend.

Het jaar 2002 had voor de burcht een bijzondere betekenis: herdacht werd dat 450 jaar geleden de belangwekkende belegering had plaatsgevonden en tevens viel in dit jaar de vijfhonderdste geboortedag van de burchtkapitein István Dobó alsmede het jubileum van de burcht. Het hele jaar door werd dit gevierd met wetenschappelijke conferenties, tentoonstellingen, boekuitgaven en speciale burchtspele. De zeventiende oktober, de dag waarop destijds de Turken onverrichterzake het beleg van Eger opgaven, werd uitgeroepen tot Dag van de Burcht. Op deze dag werd ook de graftombe van István Dobó gewijd en op het plein voor de burcht werd een standbeeld onthuld ter

Minorietenkerk • Minorita

rök elörynyomulását északra, így fontos szerepet játszott abban a harcban, melyben a magyarok nem csak hazájukat, hanem az egész keresztény nyugatot védelmezték. 1596ban azonban Eger is elesett, s a XVII. század végéig – Magyarország nagy részéhez hasonlóan – itt is török világ volt, melynek néhány emléke ma is látható. A legszebb Európa legészakibb minaretje. Tetején ma kereszt és félhold látható, mely a két nép kibékülését jelképezi. A Törökországban járó turisták valóban arról számolnak be, hogy ott a magyarokat szinte rokonként kezelik, s nálunk is egyre több emléket állítanak az egykor gyű-

lött hódítóknak, és hívnak meg török szereplőket fesztiválokra. Bár a magyar nyelvet hivatalos körökben finnugornak tartják, a zenei anyanyelv tekintetében inkább a törökökhöz állunk közel, de a finnugor és török népek valamikor (és még ma is) annyira egymás közé keveredve éltek a mai Oroszország Volga és Káma folyó közötti vidékén, hogy szinte megállapíthatatlan mi finnugor és mi török eredetű. Különleges népzene és néptáncaink művelésének nagy hagyománya van a városban: két táncos együttesünk, a Gajdos és a Kerekes az egész országban és a határokon túl is ismert. A néptáncosok legjelentősebb eseménye a mindig augusztus végén megrendezésre kerülő Agria Nemzetközi Néptánc Fesztivál,

melynek idén vendége volt Erdély két legjelentősebb táncegyüttese, a **Hargita** és a **Háromszék** is.

Eger egyházi központ is. Bazilikája Magyarország második legnagyobb temploma, klasszicista stílusban épült a XIX. században. A Dobó téren álló Minorita Templomot sok szakértő Magyarország legjelentősebb templomának tartja. Egerben egy időben sok szerb kereskedő is élt. Templomuk, amit az egriek rác templomnak neveznek, ma szép múzeum.

Eger iskolaváros is. Líceumnak nevezett, gyönyörű,

számos freskókkal díszített terem és csillagvizsgáló tornyot is magában foglaló XVIII. századi épületét eredetileg egyetemnek építették, annak létrehozását a Habsburg uralkodók akadályozták meg. Mára azonban már a Habsburgokat is szeretjük: dr. Habsburg Ottó a város díszpolgára. Az egyetemnek szánt épület ma főiskola, s egyszer talán valóban egyetem lesz!

Eger a víz és a bor városa is. Termálvízű strandfürdője egyre bővül. Eddig főleg nyáron voltak népszerűek nyitott medencéi; az ős folyamán viszont új, fedett medencével is bővül. Közel a strandhoz épült fel néhány éve Eger új versenyszodója a világhírű **Makovecz Imre** terve szerint. [A 16. oldalon folytatjuk](#)

nagedachtenis aan **Sebestyén Tinódi Lantos** (=luitpeler) die onmiddellijk na afloop van de belegering naar Eger ging om er de zege te bezingen van de plm. tweeduizend belegerden op de naar schatting vijftig tot tweehonderduizend Turken. De burcht van Eger hield voor de duur van vijftig jaar de noordwaartse opmars van de Turken tegen en speelde daarmee een belangrijke rol in de strijd waarin de Hongaren niet alleen hun eigen land, maar ook het hele Christelijke avondland verdedigden.

In 1596 ging Eger toch ten onder en tot aan het eind van de zeventiende eeuw bleef dit gebied evenals het grootste deel van Hongarije in Turkse invloedssfeer. Nog altijd herinneren enkele gebouwen en andere monumenten aan de Turkse tijd. Het mooiste hiervan is wel de minaret, de meest noordelijke van Europa. Op de toren staan naast elkaar een kruis en een halve maan als symbool voor de vrede tussen beide volken. En inderdaad vertellen toeristen die in Turkije zijn geweest dat men de Hongaren daar als een broedervolk beschouwt. Ook in Hongarije worden er steeds meer gedenktekens opgericht die herinneren aan de Turkse tijd en op festivals treden steeds vaker ook Turkse groepen op. Ofschoon de Hongaarse taal

A híres kobzos, Kiss Tamás játszik lanton Tinódi szobra avatásánál

Kiss Tamás speelt op de luit bij de inwijding van het beeld van Tinódi

officieel tot de Finoegrische taalfamilie behoort, vertoont de Hongaarse muziek duidelijk Turkse invloeden. Overigens hebben de Finoegrische en de Turkse volken ooit door elkaar heen in het gebied tussen de rivieren de Wolga en de Kama gewoond, waardoor het maar moeilijk is vast te stellen wat een Finoe-grische of wat een Turkse oorsprong heeft. Vooral de volksmuziek en de volksdans kent in onze stad een lange traditie: beide volksdansensembles, **Gajdos** en **Kerekes**, zijn in het hele land en tot over de landsgrenzen bekend en eind augustus vindt altijd het **Agria** Internationale Volksdansfestival plaats, waaraan dit jaar (2002) ook de twee belangrijkste dansgroepen van Transsylvanië deelnamen, de **Hargita** en de **Háromszék**. [Doorlezen op blz. 16](#)

épült fel néhány éve Eger új versenyszodája a világhírű Makovecz Imre terve szerint. Az egri a tokaji után valószínűleg a második leghíresebb magyar borvidék. Különösen a vörös bikavért ismerik külföldön. Az utóbbi évtizedekben azonban nagyon sok magán pincészet nyílt, melyek saját boraikkal indulnak a hazai és a nemzetközi versenyeken, igen szép eredményekkel.

lán a telet leszámítva – egész évben gazdag programokat, üdülési lehetőségeket kínál. Mivel a Bükk hegység kapujának számít, ideális kiinduló pontja a hegyi turizmusnak is. Kevés olyan hely van Magyarországon, ahol ennyire sokrétű kínálat várja a látogatókat. ■

A városról: www.eger.hu
a várról: www.div.iif.hu

De stad Eger is ook een religieus centrum. De basiliek is de op een na grootste kerk van Hongarije. De kerk dateert uit de negentiende eeuw en is gebouwd in classicistische stijl. De Minorieten kerk op het Dobó plein is volgens tal van deskundigen de belangrijkste kerk van het land. Er woonden in Eger ooit veel Servische kooplui. Hun kerk, die door de inwoners van Eger rác-kerk wordt genoemd is heden ten dage een fraai museum.

Eger is ook een schoolstad. Het Lyceum uit de achttiende eeuw werd oorspronkelijk als universiteit gebouwd. Het schoolgebouw is prachtig versierd met fresco's en in de toren is een sterrenwacht gevestigd. De daadwerkelijke stichting van de universiteit werd destijds weliswaar tegengehouden door de Habsburgers, maar tegenwoordig draagt men de familie op handen: Otto von Habsburg is ereburger van de stad. In het als universiteit bedoelde gebouw is nu een hogeschool gevestigd, die wellicht ooit toch universiteit wordt.

Eger is ook een stad van water en wijn. Het thermaalbad is enorm in ontwikkeling. Tot nog toe kon je er vooral 's zomers terecht in de vele openluchtbaden, maar sinds de herfst wordt er gebouwd aan een nieuw, overdekt bassin. In de nabijheid van het thermaalbad is enige jaren geleden ook een olympisch zwembad aangelegd, dat ontworpen is door de beroemde architect Imre Makovecz.

Het tweede grote wijngaard van Hongarije is (na Tokaj) naar alle waarschijnlijkheid Eger. Vooral de rode wijnen zijn tot in het buitenland bekend. In de afgelopen jaren zijn er in en rond Eger tal van particuliere wijnkelders geopend, die met eigen wijnen deelnemen aan landelijke en internationale wijnproeverijen. Zo heeft Béla Vincze dit jaar al voor de tweede keer midden in het beroemde rode wijngaardgebied van Bordeaux een gouden medaille gekregen voor zijn cabernet franc. In 1995 en 1998 werden resp. Vilmos Thumerer en Tibor Gál gekozen tot Hongaars wijnboer van het jaar. Een bezienswaardigheid in Eger is de Szépasszonyvölgy, de vallei der Schone Vrouwen waar honderden wijnkelders zijn gevestigd. De hierboven genoemde wijnen zijn echter alleen in de winkels in de stad te koop.

Het historische karakter van Eger is bewaard gebleven, in de binnenstad domineert de aanblik van barokke bouwwerken. De stad biedt zijn bezoekers het gehele jaar door maar met uitzondering misschien van de winterperiode tal van evenementen en attracties. Eger als poort van het Bükkgebergte is een ideaal uitgangspunt voor trips naar het heuvellandschap. Er zijn in Hongarije maar weinig plaatsen, waar je zoveel verschillende recreatieve mogelijkheden bij elkaar vindt. ■

Eger heeft iets met vrouwen of is het omgekeerd? Bij de verdediging van de burcht tegen de Turkse aanvallers speelden vrouwen en meisjes een belangrijke rol, zij voorzagen de mannen van eten en drinken en vooral van rode wijn en hielden zo de strijdlust en het moreel hoog. De sterkste en moedigste vrouwen namen zelfs met sabels en stenen aan de strijd deel. Helaas viel desondanks de stad en ook de burcht in handen van de Turken. Bij de bevrijding van de stad zouden zij een beslissende rol hebben gespeeld. Volgens de legende zouden zij de Turken, die moslim waren en geen alcohol mochten drinken, weten over te halen om de vurige rode wijn uit Eger te drinken door hun te vertellen dat dit stierenbloed was. De Turken die meenden dat deze drank hun strijdlust en mannelijkheid ten goede kwam tastten toe. Toen ze weer nuchter waren, waren stad en burcht in Hongaarse handen. Over de andere, de Schone Vrouwen, bekend van het Szépasszony völgy/dal bij Eger is weinig geschreven. In reisgidsen wordt de naam van het dal, met zijn vele wijnkelders, niet altijd genoemd en een verklaring van de naam is er niet te vinden. Voor Hongaarse schrijvers rust er mogelijk toch wel een taboe op. De verklaring daarvoor kan men misschien in de Hongaarse volkskunde vinden.

In het volksgeloof waren de Schone Vrouwen demonische wezens, de naam werd niet gegeven aan levende personen, zoals heksen, het waren een soort boze feeën, szépasszony was een taboenaam, die men niet durfde uitspreken. De Schone Vrouw is altijd een negatieve figuur, die altijd met anderen samen is. In een heksenproces, in het begin van de 18e eeuw in Szeged, is er sprake van een behekt kind, waarvan men zei, dat het van de Schone Vrouwen de borst had gehad. Wie in de 'shotel van de Schone Vrouwen' trad werd behekt. In de Zselicség, de streek in de provincies Baranya en Somogy, ten zuiden van Kaposvár, gold de plas die door het van het dak stromende water werd gevormd als zo'n

'shotel', wie daar op het middaguur in trapte werd behekt. Ook de zogenaamde heksenkringen in het veld zijn te mijden, want die worden door de Schone Vrouwen als dansplaats gebruikt en zijn een gevaar voor wie er in loopt. De Schone Vrouwen dansen ook in de storm, verder knopen zij de manen van de paarden vast en vooral de mannen moeten oppassen, want de Schone Vrouwen dansen net zolang met hen totdat

zij ziek zijn. Het middaguur gold als bijzonder gevaarlijk, vooral in West-Hongarije verschenen dan de Schone Vrouwen. Men zal dan niet in een greppel gaan zitten of aan de akkergrens. Soms werd zo'n verbod afgedaan met het argument, dat

men dan hoofdpijn krijgt en ziek wordt, in andere gevallen dat men dan behekt wordt door de Schone Vrouwen. Er zijn verhalen van mensen, die dat overkomen is, iemand die bij het luiden van de middagklok op de mesthoop stond en stom werd of een ander die in een greppel zat en kreupel werd.

Overigens zijn er vele plaatsen waar men in de greep van de Schone Vrouwen kan komen, zoals bij een wegsplitsing, op het kerkhof, onder de drup en 's avonds bij bruggen en in de stal. Het is echter niet gemakkelijk om de Schone Vrouwen te herkennen, want zij kunnen verschillende gedaanten hebben. Bij een onderzoek vijftig jaar geleden op het platteland waarbij werd gevraagd hoe men dacht dat de Schone Vrouwen eruitzagen, kreeg men als antwoorden o.a. zij hebben lange haren, zij dragen witte kleren, ze zijn onzichtbaar, ze zijn naakt, zij hebben de gedaante van een dier, zij hebben paardenvoeten enz. Wie een bezoek wil brengen aan het Dal van de Schone Vrouwen is dus gewaarschuwd, zelf was ik er, jaren geleden, eens rond de middag, de Schone Vrouwen heb ik toen niet gezien, er viel trouwens op dat tijdstip helemaal niets te beleven! ■

vertellen over de burcht die glorieuze en dramatische tijden mee maakte en in die zin de geschiedenis van Hongarije in beeld brengt.

De zege van 1552 in kunst en literatuur Tweeduizend man verdedigden in 1552 veertig dagen hun burcht tegen een honderdduizend man sterk Turks leger. De hele ongewapende bevolking had zich teruggetrokken binnen de muren van de burcht waar Dobó de leiding had. Eger, dat beschouwd werd als sleutel tot onder andere de kostbare mijnen in Noord of voormalig Opper-Hongarije (Slowakije), bleek onneembaar. Hier leden de Turken in hun opmars hun eerste nederlaag, terwijl Buddha op dat moment al elf jaar in Osmaanslamilistische handen was. Eger, het vroegere Erlau werd vierenvestig jaar later, in 1596 toch nog eenennegentig jaar ingenomen door de vanuit hun Osmaanse rijk en al veroverde gebieden doorstotende Turken. De burcht en barokstad zelf bleven echter het nationale symbool voor het verzet tegen de invallers. De

Szépasszonyvölgy

door Leo Boode

István Dobó Muzem Historische burchtspele

door Gerhild Tóthvan Rooij

Op de plaats van de huidige Egri vár of Eger burcht en wat daarvan resteert, stichtte koning István I de Heilige (1000-1038) een van de eerste bisdommen in Hongarije. De eerste Eger dom, het eerste bisschoppelijke paleis, proosdijkerken en huizen van hoogwaardigheidsbekleders werden in de elfde eeuw op de heuvel gebouwd. Vanaf de tegenover liggende Noordelijke heuvel zou István I de bouw gevolgd hebben, daarom werd deze Koningszetel genoemd. Nu is er een museum gewijd aan een aantal grote Hongaarse schrijvers met een welvoorziene bibliotheek. De burcht kent een bewogen en rijke geschiedenis. Pas na de inval in 1241 van de Mongolen is de burcht mede dankzij de herbevolking versterkt tot een ware citadel. Tijdens Koning Béla IV (1235-1270) is een stenen ommuring opgetrokken, maar ook latere bisschoppen versterkten de burcht. In 1542 liet Péter Perényi, de nieuwste Italiaanse vestingbouwtechnieken toepassen. Deze zijn nog te zien. Voor de koningen van het huis Árpád en Anjou was de burcht strategisch van belang, maar ook koning Matthias (1458-1490) verbleef er vaak. De burcht vormde een militair centrum tegen de Hussieten. De laatgotische verbouwing van het Bisschoppelijk paleis stamt uit deze tijd en laat de grote staat zien die gevoerd kon worden dankzij de gunsten van de bestuurders. Er valt ontzettend veel te

Vincze Béla ebben az évben már másodszer nyert aranyérmét cabernet franc borával a vörös borok hazájában, Bordeauxban. Thumerer Vilmost 1995-ben és Gál Tibort 1998ban pedig az év borászának választották Magyarországon. Eger híres látványossága a Szépasszonyvölgy, ahol több száz borospince található. Az említett borászok borait azonban a belváros borszaküzleteiben kell keresni.

Eger megőrizte történelmi hangulatát, belvárosát főleg a barokk kor építményei dominálják. Látogatóinak – ta-

Gotisch paleis • Gótikus palota

Ingang tot de burcht • A vár bejárata

vele uitbeeldingen van de legendarische held István Dobó in literatuur en beeldende kunst hielden en houden mede de heroiek rond de Eger burcht levend. Overal in de stad zie je in musea, monumenten en inscripties tastbare herinneringen aan de helden en heldinnen van deze eerste zege. In het muse-

um dat in de burcht gebouwd is staat Dobó in harnas op zijn roodmarmere grafgedenkteplaat. Beneden in de stad, op het Middeleeuwse binnenplein, het Dobó István tér staat hij met getrokken zwaard. Even verder staat een realistische beeldengroep van strijdende Magyaren en Turken te paard. Aan de buitenzijde van de burchtmuur is na vier eeuwen een grote inscriptie aangebracht, maar dit is slechts een minieme greep uit de vele verbeeldingen.

Dóbo István Múzeum

Tussen de historische brokstukken van de burcht is een goed geoutilleerd museum gebouwd. De archeologische collectie ervan reikt van de prehistorie tot de hoogtijdagen van de zestiende eeuw. Een deel van de werktuigen en gebruiksgoederen zoals aardewerken potten zijn opgegraven uit omringende terrassen. De nederzettingen daar behoorden tot het bisdom, dat al vanaf de stichting rijk bedeed werd door István I. Op de plaats van het ruineveld van de kathedraal is een vroegere begraafplaats blootgelegd die

interessante vondsten leverde. In enkele verdiepingen vol kabinetten met elk hun eigen sfeer wordt de geschiedenis van stad, burcht en bisdom mede aan de hand van deze vondsten in beeld gebracht. De bescheiden collectie Hongaarse en Turkse wapens, harnassen, munten en gebruiksvoorwerpen uit het

omvang van de burcht:

1. Een onmisbare ronde (30 min.) over de weer opgetrokken muren geeft een groots panorama van het huidige Eger, waarbij elke toren ook nog een eigen verhaal heeft.

2. Het bekijken van de ruinevelen van o.a. de middeleeuwse kathedraal (20 min) is voor liefhebbers van architectuur interessant. Ook de fundamenten van middeleeuwse woningen en de bronnen uit de elfde eeuw zijn zichtbaar. Naast de geschiedenis van de vele verschillende ondergrondse ruimtes en de muur zelf, zijn er sporen van een oude bakkerij en een smidse.

3. Een bezoek aan de onderaardse verdediging (± 40 min.) is een must voor liefhebbers van militaire zaken. De kazematten met barakken en geschutskamers, typerend voor de zestiende eeuw, herbergen o.a. de kopieën van kanonnen die de verdediging van de burchtwallen moesten verzekeren. De hoger gelegen kanonnenzaal is in de twintigste eeuw nagebouwd maar bevat voor een deel nog

origineel materiaal. De kaarten voor de kazematten, die uitsluitend o.l.v. een gids bezocht kunnen worden koopt u bij de centrale kassa (omdat men kleine groepen rondleiden kunnen er wachttijden zijn).

Historische 'Burchtspele'

Bij de vele burchten en kastelen vinden zomers toernooien en historische spelen plaats. Ze zijn te vergelijken met rederijker, ridder en koningsspelen in Nederland. In 2002 was het 450 jaar geleden dat de burcht te Eger succesvol verdedigd werd, daarom vond er in de entourage van de burcht een groots festival plaats. Vele groepen die zich toelegden op historische kostuumstukken traden dagenlang in competitie aan om hun versie van de geschiedenis over het voetlicht te brengen. Je kon de vecht, dans en hofszenes volgen vanaf de begane grond of de trappen naar het balkon boven de arcadengang met spitsbogen en kruisribgewelf van het museum. Het opnieuw opgetrokken museumgebouw geeft een idee van de vroegere binnenplaats waarbij jong en oud zich kan in-

Hongaarse munten en de oude muntslag

Een van de toeristische attracties van de burcht bevindt zich in het keldergedeelte aan het eind van het paleis. Men betaalt er apart entree voor; de 'muntslag' kan ook apart van het museum bezocht worden. Bij aankomst treft u een ton en een stuk boomstam waarachter men vroeger plaatsnam om een stuk metaal handmatig plat te kunnen slaan. Uit die platgeslagen bladen konden dan stukjes worden geknipt. Daar sloeg men met een harde klap van de hamer een stempel in en de munt was gebruiksklaar. Meestal werd hij ter controle nog eens gewogen, het gewicht en het gehalte van de toegepaste edelme-

talen bepaalden de waarde van de munt. Later gebeurde dit muntslaan niet meer met de hand, maar met behulp van machines. Enkele van dergelijke machines die voorzien zijn van een zogenaamd vliegwiel, staan opgesteld in de werkplaats van dit muntmuseum. Voordat men daar komt is er op een betrekkelijk klein oppervlak in de vitrines een keur aan Hongaarse munten te bekijken. Er is een grote verkoopbalie, met onder andere speciale gedenkmunten waaronder zeer fraaie exemplaren in fdcw-kwaliteit, ook zijn er antieke munten. Aangezien men hier meer talen spreekt, is het mogelijk informatie te krijgen over de munten.

Burchtmuntslag op antieke machines

De grootste attractie vormt het zelf slaan van munten op authentieke muntslagmachines. Het is mogelijk om op de verschillende machines munten te slaan. Een andere optie is om van een afstand, vanachter een hek, te bekijken hoe andere toeristen dit onder begeleiding doen. Die begeleiding is wel nodig om ongelukken te voorkomen tijdens het in beweging zetten van de machine. De muntslag geeft elke keer een hels kabaal, maar zeker voor wie dit nooit eerder zag is het spectaculair. Al deze stampe is nodig om een klein dun schijfje een nieuwe waarde te geven, namelijk die van een eigen

leven in vroeger tijden. Dat Hongarije een rijke traditie kent op dit gebied was aan de presentaties in de gloeiende hitte af te lezen. Een stijlvol aangekondigde stoet ridders, voetvolk, janitsaren, boeren, arme sloebers, indringers, sultans, Turken, vorsten en andere machthebbers zoals burchtheren, jonkvrouwen, monniken en hereboeren passeerden de revue. Elk spel gaf iets prijs van de tot de verbeelding sprekende geschiedenis. Het trainen van de jongelingen met wapens werd door bijna alle groepen gedemonstreerd. Het in grote kringen rennen waarbij van een afstand in een bord vervaarlijke messen, dolken of speren gegooid werden was soms zelfs spectaculair. Jeugdige spelers brachten als knechten, pages of hulpjes na elke ronde de wapens terug. Als het tijdens het boogschieten met historische wapens muisstil werd, was de onderlinge competitie voelbaar. Ook het gebruik van andere wapens zoals knotsen, slingerknots, goedemorgens en hellebaarden werd gedemonstreerd.

Men ging de strijd op deze wapens aan als groep tegenover elkaar of in tweegevechten met diverse wapens, waarbij een enkele groep zelfs te paard opkwam. Iedere toneelgroep had andere 'authentieke' kostuums naar voorbeelden van de museumstukken. De Magyaren stonden in verhoudingsgewijs soberder kledij en wapenrusting. Aan de halve maan op de wapenschilden van de Janitsaren of Ottomaanse invallers en hun tulbanden herkenden de toeristen de tegenstanders. Na afloop imiteerden kinderen in vele talen de getoonde scènes. Dat Hongarije een schermland bij uitstek is bleek uit alle spelen. De vele heldhaftige beelden van heersers en fiere helden met wapens of wapenrusting wijzen op eeuwenlange onvermijdbare strijd op leven of dood voor de vrijheid. Die strijdlust wordt nu sportief benut, waarbij vooral de sabel geliefd is. De hofdanses vormden een lieflijke tegenhanger voor degenen die minder gecharmeerd waren van de uitgebeelde strij-

dtafereen. De scènes werden in het Hongaars door een spreker aangekondigd, begeleid en verklaard, maar de aankondiging van elke groep was meertalig. Een plakkaat in andere talen met de aankondiging van elke scène zou voor toeristen nuttig zijn geweest. Ondanks het wegvallen van de gesproken taal viel er evenwel veel te kijken en te leren. **Vrouwen van Eger** Pauzeren tijdens het festival kon in het restaurant of aan de lange tafels bij de stalletjes. Je zat zomaar naast een woest uitzijnde krijger of schone jonkvrouw, die in de hitte hun zware kledingstukken terzijde schoven. Heel gevaarlijk voor de ridders, dat ontspannen tafelen zonder wapens (Voor de kenners: hellebaarden met en zonder haken, goedemorgens, vechtzwaarden, kromzwaarden, rondassen, lansen en rapieren). Je kon ook naast voetvolk zitten, maar de legendarische vrouwen van Eger ontbraken. De deelname van de vrouwen die de aanvallers met gloeiende pek, kokende olie en zelfs kokende soep overgoten,

'burchtmunt'. Om die te kunnen (laten) slaan kunt u bij de kassa een rondel naar keuze aanschaffen. Een rondel is een al op maat gemaakt rond muntplaatje, dat qua formaat en samenstelling speciaal voor de muntmachine bestemd is. De rondellen zijn er in drie prijsklassen en verschillende samenstellingen, waaronder een zilveren en een gouden. De 'muntmeester' brengt u naar de machine waarop u uw kleinood mag slaan. Na het plaatsen van de rondel brengt u op aanwijzing van diezelfde muntmeester de machine in beweging, waardoor de rondel tussen twee met kracht op elkaar slaande metalen stempels als het ware wordt geplet. Als de machines weer losgedraaid of losgetrokken worden, ligt de rondel er als een munt bij. Omdat je met deze toeristische munt niet kan betalen noemt men het een penning. Nadat uw persoonlijke 'geldstuk' met een speciaal daarvoor bestemde tang uit de machine is gepakt en voorzichtig in een zakje is gedaan, wordt de burchtpenning aan u overhandigd. Zo'n souvenir is een historisch kleinood, geslagen op een plaats waar een millenniumlange geschiedenis tastbaar aanwezig is. ■

was niet uitgebeeld tijdens de burchtspele. Die vrouwen zouden overigens zo sterk en onverschrokken zijn geweest dankzij het beroemde Egerse stierenbloed, de Egri Bikavér zoals de wijn uit deze streek genoemd wordt. In geen enkel boek over de geschiedenis van Hongarije ontbreekt het schilderij van Bertalan Székely (1835-1910) waarop deze heroï-

Bertalan Székely:
De vrouwen van Eger
Székely Bertalan: Egri Nők (1867)